

לפני 25 שנה

מדור מצולם מיוחד הוקדש להגיגות יום-העצמאות, תחת הכותרת "המיועצד התשיעי". עורך השבועון המשיך כפירסום סדרת מאמריו, "אירופה 1957", ותחת הכותרת "אין זמן לילדים" הביא את המטק סיקורו של הרפובליקה המערב-גרמנית. מדור הקולנוע סיקר את הסרט "כופר נפשי" בכיכובה של השחקנית קים נובק, בעוד מדור הספורט הביא, תחת הכותרת "שלושה שערי ניצחון", את סיפור ניצחונה של נבחרת הכדורגל של צה"ל על נבחרת הצבא הצרפתי.

בשער הגיליון: השיב - איר על מגננון-החורש.

גליון "העולם הזה", שראה-אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, חשף כמה עובדות שהוכיחו על קיומו של מגננון-החורש של שיב, שהיה כמס מענינה של אזרחי ישראל. בכתבת-שער הסרת-תקרים הביאה מערכת השבועון עובדות שנגעו למפקדי ה"שיב", האחראים למעשיו ולחלקו של מיסד זה כפרשת רצח קסטנר, "העולם הזה" היה הגורם הציבורי הראשון בישראל שתבע הסדרה חוקת של סמכויות השירותים החשאיים. במקביל, הקדיש עורך השבועון את מדורו, "הנדון", תחת הכותרת "מאחורי הגב", לסיפור של קבוצת צעירי בן-גוריון, שהשיב היה אחד מכלי השליטה שלה במדינה. המאמר הסתיים בקביעה: "הידר-השחרור היא סימפטום של מחלה. המחלה היא מחלתנו: חוסר יכולתו של הדור הצעיר בארץ להקים מתוכו כוחות אמיתיים, פוריים ויוצרים, המסוגלים להציב את הישגיו של תפיסת-החיים חדשה מול האויף של הניהיליזם."

"העולם הזה" 1021
תאריך: 8.5.1957

תותחי פלדה מול תותחי רוח * שיר מצרי

בניצרת * דויד בן-גוריון ואורי צבי גרינברג

כל ישראל

גיטלמן שאינו גיטלמן

יומן קולנועי דובר ערבית יצא הר שבוע לראשונה בישראל, מטעם מנהל ההסברה, לצורך הקרנתו בישובי המיעור טים. היומן מורכב מקטעים מצולמים מתוך יומני גבע האחרונים, בתוספת קריינות בשפה הערבית ●●● חולה בבולגריה ניצלה הודות לתחנת-שידור שהופעלה בתחנת הנשק בבית דגון. בתחנה נקלט במקרה שידור של תחנת חובבים בבול-גריה, אשר ביקשה לסייע במציאת תרופה מסוימת, הנמצאת רק במערב-גרמניה. אריה קרגר, איש הקשר שהפעיל את התחנה, הודרו מצידו להתקשר עם קצין צבא אמריקאי המוצב בגרמניה, שמצא את התרופה ושלהח לתעודתה באמצעות הצלב האדום הבינלאומי ●●● ועדת אגרות כתבי העיתונות בא"ם הרי ליט לגנות את כתב היומן חרות בישראל, על ששאל שבוע האחרון את מזכיר הא"ם, דאג האמרשל, בקשר לדיוני עם ראש-משלת מצרים, גמאל עבד אל נאצר, שאלה בנוסח זה: "כיצד אפשר לעשות הסכם גיטלמני עם אדם שאיננו גיטלמן?" האגודה התנצלה לפני המרשילד "על שלפעמים משתמשים במסיבות-העיתור נאים שלו לשם הפגנות פוליטיות ●●● מישרד עורכי-דין ראשון באילת נפתח השבוע על-ידי עורך-דין צבי טוב, לאחר שהוחל לא זמן בקיום ישיבות בית-מישפט השלום באילת מפעם לפעם ●●● להתחתן בתקופת החופש נתבקשו השבוע מורי בתי-הספר במדינה, בחורו של משרד-החינוך, טוען כי חופש שות-התונה מפריעות במידה ניכרת למהלך הסדר של הלימודים בבתי-הספר ●●● ריכזו שו אדם ברגעי חייו האחר-ונים מוכה את יורשיו בפיוציום, כך קבע עקרונית בית-המישפט המחוזי בתל-

ההימנון המצרי הלאומי, שאין לו מילים כלל, אך לעומת זאת היה לו לשיר זה, סיפור בפני עצמו.

הסיפור, שנמסר ברדיו קאהיר, החל עם ההתקפה הבריטית-צרפתית על פורט סעיד. הקומפוזיטור שחיבר את המוסיקה לשיר זה, נשלח אל העיר הנצורה כחייל-מילואים של הצבא המצרי וחיבר את המנגינה, הכתובה בקצב של שיר-לכת, בשעת שמירת ליל. הוא התפעל כל-כך מיצירתו על כי באותו לילה הצליח ל-התקשר עם קאהיר באמצעות קו הטלפון היחיד שנשאר בין פורט-סעיד הנצורה ובין העולם החיצון, ודרך השפופרת שרק את מנגינתו לידידו, משורר קאהיר.

למחרת, כאשר נתחדש הקשר הטלפוני, כבר השמע המשורר לקומפוזיטור את שלושת הבתים שחיבר, הרוויים תוכן לאומי-דתי:

העולם הבט ושמעו!
צבא האויבים זומם להמיתני,
באמונתו ובנשקי אטמוד נגדו,
ואם אפול - אפיל גם אותו.
הגידו בצוואת: אלוהים הוא גדול!
אימרו: מוות לפולשים!
ואלוהים חזק מכל פולש.
אלוהים הוא גדול! ארצי,
מוטטי את הפולשים!
הגידו בצוואת: אלוהים הוא גדול!
אלוהים גדול ממזימות תוקפן,
והוא עוזר לנדכאים.
באמונתו ובנשקי תפדה מולדתי
ואור האמת דולק בידי!
הגידו בצוואת: אלוהים הוא גדול!

מיקצב של תופים. למחרת היום, כך נמשך סיפורו של רדיו קאהיר, נהרג המלחין בקרב, אך שירו שצורף לו ליווי קצוב של תופים גדולים, הפך לאחד הר שירים הפופולאריים ביותר של המרחב.

אחרי שהושמע פעמים אין ספור בכל תחנות השידור של המדינות השכנות, זכה השיר גם לביצוע הבכורה הישראלי שלו בניצרת, בהפגנת האחד במאי.

העם

פלדה ורוח

כל הדרכים הובילו לתלאיבי. בשעה ארבע בבוקר יצאה הרכבת מ-חיפה. המונים, שרצצו על רציף-התחנה מזה שעות כדי לתפוס מקום, התנפלו על הקרונות. צעירים טיפסו על גגות הקרונות, ניתלו על החיבורים ביניהם, על הדלתות ועל החלונות. ככל תחנה נערכה הסתערות נוספת - אנשים שהחזיקו בידיהם כיסאות, דרגשים וסולמות ניסו לכבוש להם מקום.

העם נסע. קיבוצים שלמים על גבי משאיות מקושטות בדגלים, כפרים ערביים שלמים שנבריהם ניצלו את ביטול הגבלות המימשל הצבאי באותו יום כדי לראות את גיהעון הרחוק - תלאיבי - מ-הגליל, מהנגב, מהרי ירושלים ומגדות הירדן.

אותה שעה כבר ישבו אלפים מתושבי תלאיבי עצמה על ספסלים וכיסאות לאורך המסלול. רבים מהם תפסו מקום כבר בערב, לא משו ממקומם כל הלילה. משעה לשעה התרוקנו שאר חלקי העיר, כאשר אורחים ממלאים את המידרכות, המירפסות והגגות, עד שקשה היה למצוא מקום לאדם יחיד נוסף, מרחוב ארלוזורוב ועד יפו.

המאורע שמשך את כולם היה אחד: שדרת השריון, טורי השלל, עוצבות האדם, שעמדו לנוע על פני העם, להפגין מחדש את עוצמתו הצבאית.

המיועצד השני. שעות מעטות לאחר-מכן התקיים מיעד שני, באחד האולמות החזיקים של קרית האוניברסיטה הירר-שלמית. גדולי המדע והרוח של המדינה צעדו, כזה אחר זה, לעבר שר החינוך והתרבות, זלמן (זיאמה) ארן, וקיבלו מיידו את פרס ישראל בסך אלף ל"י.

הפעם לא נכחו ההמונים, לעומת הצי מיליון האיש, שחזו בתלאיבי בתותחי הפלדה, באו כמאתיים איש לחזות בתותחי-הרוח. לא עלה על דעת איש לשים את המאורע הרוחני של השנה במרכז הגיגות יום-העצמאות. איש לא חשב שאולי כדאי, שנשיא-המדינה יעניק את פרסי-הרוח בר-אותו מעמד המוני, שבו מופקד דגל צה"ל ליחידת חיל-השריון.

אך למדינה קטנה, שלעולם לא תתמודד בכמות עם יריביה, ייתכן שהרוח היוצרת ואיכות התרבות מהות שיריון לא פחות חשוב מאשר הטנק הצרפתי.

ניצרת

גילגולו של יואן

מפגיני האחד במאי בניצרת שרו את ההימנון המצרי, כך כתבו למחרת היום רוב עיתוני ישראל. הידיעה לא היתה מדויקת ביותר: השיר שהושר בפי מפ-גיני ניצרת, "אללהו אככר" לא היה

מוזסקבה, דרך קאהיר לתלאיבי

עד צה"ל, לרגל יום-העצמאות. במרכזו - משמיד טנקים סובייטי, משלל מיבצע טיני.

תצלום המ- ייצג את מיצ- משמיד טנקים סובייטי, משלל מיבצע טיני.

אביב, בניורר תביעתה של מישפחת אביר חאלק מרמלה נגד רוצחי אביה-מישפחה, זכריה. לטענתו של עורך-הדין פישל הרצ-ברג, סבל אביר-חאלק ייסורים כבדים בר-משך 45 הדקות שעברו בין דקירתו ל-פטירתו, ויורשיו זכאים אפוא לפיצויים על סבל זה.

הווי

חילופי גברא

בירושלים, שידר קול ישראל כי השגריר הסובייטי אלכסנדר אברמוב ישב על היציע בכיכר זרברט סמואל בתל-אביב, כאשר כבוד בתהלוכת ה-1 במאי, הודיע כעבור דקות כי נפקה טעות וכי לא השגריר הסובייטי ישב על היציע אלא השגריר הצרפתי, שידר עוד תיקון כעבור שעתים כי, לאמיתו של דבר, ישב שם לא השגריר הצרפתי, אלא מיופה-הכוח הבורמזי.

שיעור מעשי

בדה"מיון, ארצות-הברית, בוטלה הר-צאה על אמצעי זהירות במשק החקלאי, לאחר שהמרצה ניקה טרקטור במשקה, רחץ את ידיו בבנוין, הצית סיגרטה, נל-קח לבית-החולים כשהוא סובל מכוויות קשות.

ריאיון קודנועי

בפאריס, ערכה לוכבת קולנוע מסיבתי נגגסטרים, בה היו כל האורחים הנכבדים חייבים להתחפש לטיפוסים של העולם התחתון, גילתה לתמהונה למחרת בבוקר כי תכשיט יקר מאוד נעלם מדירתה.

אנשים

● הגלעה גדולה גרמה השבוע בחוגים מדיניים בישראל הענקת "פרס ישראל" למשורר אורי צבי גרינברג, דווקא בשעה שבה מתנהלת מערכת עקשנית וחרפה נגד תנועת החרות ורעיונותיה. הפרס שלא היה ידוע למופתעים: בין אורי צבי גרינברג ובין ראש ממשלת ישראל, דויד בן-גוריון, נרקמו בחור-דשים האחרונים יחסים הדוקים ביותר. המשורר מבקר מפעם לפעם בביתו של ראש-הממשלה בשעות הלילה, ומבלה את שעות רבות בשיחת-רעים.

● ההומוריסט אפרים קישון, כי-רשימה ליום העצמאות, כתב: "אצלנו פותחים בכל חצי שנה את פני הכבישים, כדי לראות אם לא שכחו משהו תחתיהם... אצלנו רועד מפקד המיטרה בכל גופו כשמטיחים בפניו בפרהסייה שהוא מדכא את חופש הדיבור על-ידי מגננון טירור איום... עצרנו את האינפלציה, אבל היא עוד לא יודעת על כך... אנו מוכנים לוותר, מתוך גאווה לאומית, על כל ההכי-נסות של המגביות ברגע שנקבל את הסכום ממקור אחר..."

● מפקד לח"י לשעבר, נתן פרידמן ידיו-מור, בצטטו את אחת העצות שנתן לו בשעתו סבו: "לעולם אל תכניס את עצמך למצב שבו יהיה עליך לבחור בין טיפוס לחולירע."